

Jaarlijkse parlementaire hoorzitting in de UNO

New York, 21-22 februari 2019

De nieuwe uitdagingen voor het multilateralisme

De IPU organiseert elk jaar samen met de Voorzitter van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (VN) een parlementaire hoorzitting in de UNO in New York.

De hoorzitting, die de vorm heeft van een tweedaags colloquium, is een forum waar parlementsleden, vertegenwoordigers van de VN (hoge ambtenaren en permanente vertegenwoordigers), experts en andere belanghebbenden met elkaar van gedachten wisselen over actuele mondiale kwesties. De bedoeling is parlementsleden meer inzicht te geven in de besluitvorming binnen de VN, te zorgen voor een parlementaire inbreng in de VN en de rol van de parlementen in de uitvoering van wat in de VN beslist wordt onder de aandacht te brengen.

Het thema dit jaar was : welk antwoord hebben de parlementen en de parlementsleden op het toenemende gebrek aan vertrouwen in de multilaterale samenwerking, meer bepaald in VN-verband?

Na een inleiding door de voorzitter van de Algemene Vergadering van de VN en de voorzitter van de IPU werd het thema uitgewerkt in zeven interactieve debatten van ongeveer anderhalf uur, met als moderator Richard Wolffe, een bekende Brits-Amerikaanse journalist (MSNBC, The Guardian). Elk debat werd ingeleid door een panel van een viertal sprekers die eerst met elkaar en vervolgens met de aanwezige delegaties in debat gingen.

De onderwerpen van de debatten waren:

- Een beslissend moment voor het multilateralisme: algemene evaluatie en nieuwe uitdagingen
- De nationale dimensie van het multilateralisme: institutionele hervormingen voor een betere politiek
- Gendergelijkheid in de VN en daarbuiten
- Investeren in het multilateralisme: het gat in de financiering van de VN
- Naar een wereldwijde governance die beter aan de verwachtingen beantwoordt: hoe de Algemene Vergadering nieuw leven inblazen?
- Conflictpreventie, het oplossen van conflicten en de vredesoperaties doeltreffender maken
- De publieke perceptie van het multilaterale systeem: de impact van massacommunicatie.

De secretaris-generaal van de UNO, António Guterres, sprak de parlementsleden toe en riep ze op om de Verenigde Naties te helpen de grote uitdagingen van deze tijd aan te gaan.

Volledig programma: [Engels](#) - [Frans](#).

De debatten zijn integraal te bekijken en te beluisteren (in het Engels) op [UNTV](#) (*Meetings and Events / Other Meetings and Events / 4 video's* op datum van 21 en 22 februari 2019).

De Belgische delegatie bestond uit:

- senator Pol Van Den Driessche, voorzitter van de Belgische IPU-groep (N-VA)
- senator Alain Destexhe, ondervoorzitter van de Belgische IPU-groep (MR)
- senator Christophe Lacroix, lid van het Bureau van de Belgische IPU-groep (PS).

Dhr. Van Den Driessche nam het woord tijdens het eerste debat en ging nader in op de oorzaken van het groeiende wantrouwen in multilaterale processen. Hij liet daarbij een kritisch geluid horen tegenover diegenen die kritiek op het multilateralisme gemakshalve afdoen als populisme. Volgens hem ligt een belangrijke oorzaak in de uitholling van de nationale soevereiniteit door een steeds complexer en onoverzichtelijker wordend geheel van internationale rechtsregels, overeenkomsten, afspraken en politieke verklaringen allerhande die zonder afdoende democratische verantwoording boven de nationale grondwet worden geplaatst.

Hij gaf als voorbeeld de migratieproblematiek. Vanzelfsprekend is internationale samenwerking nodig om de irreguliere migratie aan te pakken. Maar elk land blijft bevoegd om te bepalen wie toegang krijgt tot het grondgebied en welke normen en waarden nieuwkomers dienen te respecteren. Als daar onvoldoende rekening mee gehouden wordt, hoeft men niet verwonderd te zijn dat de geloofwaardigheid van het multilaterale systeem in het gedrang komt. De vraag is dus hoe men een juist evenwicht kan vinden tussen respect voor de nationale soevereiniteit en de behoefte aan internationale overeenkomsten en samenwerking.

In antwoord op zijn opmerkingen erkenden de panelleden het belang van een voldoende draagvlak bij de bevolking voor de internationale regels. Men moet ook niet alle problemen multilateraal willen regelen. Een *back to basics* aanpak is noodzakelijk, waarbij men focust op wat men met de multilaterale samenwerking wil bereiken en de middelen daaraan aanpast.

In de marge van de IPU-vergadering had de Belgische delegatie nog verschillende activiteiten.

1. De delegatie woonde een briefing bij op de Zweedse Permanente Vertegenwoordiging over de ervaringen van Zweden als niet-permanent lid van de VN-Veiligheidsraad in 2017-2018. Naast de parlementaire delegaties van de Noordse landen waren ook de delegaties van Duitsland en België uitgenodigd. Op 1 januari 2019 kwamen Duitsland en België in de plaats van Zweden en Nederland in de Veiligheidsraad als verkozen leden van de groep van de “West-Europese en andere Staten”.

De Zweedse Permanente Vertegenwoordiger, ambassadeur Olof Skoog, schetste een vrij pessimistisch beeld van het werk in de Veiligheidsraad, waarvan de daadkracht volgens hem sterk gehinderd wordt door de disfunctionele relatie tussen de grootmachten, vooral de Verenigde Staten, China en Rusland, en het onverantwoordelijke gebruik van het vetorecht. Resultaten in de Veiligheidsraad zijn nu vooral te danken aan het werk van de tien verkozen niet-permanente leden. Bij die landen heeft Zweden zijn beste bondgenoten gevonden om iets te bereiken, bijvoorbeeld op humanitair vlak (Syrië, Jemen). Ook voor zijn inspanningen om de Veiligheidsraad een “feministischer” beleid te doen voeren, bijvoorbeeld door meer vrouwen te betrekken bij vredesgesprekken, kon Zweden vooral rekenen op de andere niet-permanente leden.

De ambassadeur verwees ook naar twee belangrijke topontmoetingen die later dit jaar in het kader van de Algemene Vergadering van de VN zullen plaatsvinden, over het klimaat op 23 september en over de SDG's op 24-25 september. De eerste moet de politieke wil aanzwengelen om in een aantal belangrijke domeinen sneller vooruit te gaan. Zweden en India hebben de leiding over de gesprekken in verband met industriële transformatie. De top over de SDG's moet een tussentijdse balans opmaken nadat alle landen in juli 2019 hun eerste nationaal rapport over de verwezenlijking van de SDG's zullen hebben voorgesteld. Zweden en de Bahamas bereiden de slotverklaring van de top voor.

Tijdens de discussie werd verder ingegaan op de hervorming van de Veiligheidsraad (men zou de permanente leden al minstens kunnen verplichten om hun veto's in de Algemene Vergadering te rechtvaardigen), de financiële problemen van de VN (de VS heeft zijn verplichte bijdrage aan de vredesoperaties eenzijdig verminderd van 28 naar 25 %) en de behoefte aan internationale regels in verband met cyberveiligheid.

Alain Destexhe stelde een vraag in verband met de eerbiediging van de sancties tegen Noord-Korea. Pol Van Den Driessche betreurde de klaarblijkelijke onmacht van de internationale gemeenschap in verband met het probleem-Cyprus. Nochtans speelt de rivaliteit tussen de grootmachten in dat dossier niet zo een grote rol. Ook de EU neemt geen initiatieven.

Nadien volgde nog een meer technische briefing over de hervorming van het ontwikkelingswerk van de VN en over de nieuwe overeenkomst die in voorbereiding is tussen de UNO en de lidstaten over de financiering daarvan met vrijwillige bijdragen (*Funding Compact*). Het is de bedoeling dat de lidstaten meer basisfinanciering geven in plaats van projectfinanciering, in ruil voor meer transparantie, een meer resultaatgerichte aanpak en meer coherentie in de activiteiten bij de UNO.

2. De delegatie had ook een ontmoeting met de Belgische Permanente Vertegenwoordiger, ambassadeur Marc Pecsteen de Buytswerve, en zijn twee adjuncten, ambassadeurs Jeroen Cooreman en Karen Van Vlierberge.

Er werd van gedachten gewisseld over de thema's van de IPU-vergadering en over de dossiers waar België op werkt in de UNO en dan vooral in de Veiligheidsraad. De toestand in de D. R. Congo na de recente verkiezingen en het probleem van de terugkeer van Syriëstrijders kwamen ook aan bod.

3. Als IPU-facilitator voor Cyprus maakte senator Van Den Driessche van zijn aanwezigheid in New York gebruik om een onderhoud te hebben met een expert van het UNO-secretariaat over deze kwestie.

Dhr. Hervé Lecoq, adjunct-directeur van de afdeling Europa en Centraal-Azië van de departementen Politieke Zaken, Vredesopbouw en Vredesoperaties, briefte hem over de huidige stand van zaken in het zoeken naar een oplossing van de kwestie-Cyprus, bijna twee jaar na het mislukken van de gesprekken in Crans-Montana, die zoveel hoop hadden gewekt.

Jane Holl Lute werd aangesteld als speciaal gezant van de VN voor Cyprus en gaat over en weer tussen de betrokken partijen om ze te helpen met het opstellen van een nieuw onderhandelingskader, voorlopig zonder tastbaar resultaat. Ondertussen blijft de VN-vredesoperatie (UNFICYP) onder leiding van Elisabeth Spehar op het terrein aanwezig. De Veiligheidsraad is echter verdeeld over het behoud van die missie. Sommigen, de VS op kop, vinden dat de missie alleen voortgezet kan worden als er vooruitgang is in de richting van een politieke oplossing. Anderen vinden dat de operatie nodig blijft als stabiliserende factor. In juli moet de Veiligheidsraad opnieuw beslissen over de verlenging van de missie.

De twee leiders, Nicos Anastasiades en Mustafa Akinci, hebben elkaar in 2018 tweemaal ontmoet en zullen elkaar in de komende dagen opnieuw ontmoeten. Er gebeurt dus wel iets maar het vertrouwen na de breuk in Crans-Montana is nog niet hersteld. In maart 2020 zijn er presidentsverkiezingen in Turks-Cyprus. Het is niet uitgesloten dat Akinci het zal moeten afleggen tegen een minder compromisbereide kandidaat.

Op de vraag van dhr. Van Den Driessche wat men kan doen om het vredesproces nieuw leven in te blazen, loofde dhr. Lecoq de inspanningen van de IPU, die parlementsleden van beide kanten blijft samenbrengen. Het is belangrijk dat het vredesproces niet beperkt blijft tot de leiders en hun onderhandelaars. Er zou druk of minstens steun moeten komen vanuit de bevolking en de parlementsleden kunnen een rol spelen in het vertolken van die aspiraties van onderuit. Het probleem is dat er zeer weinig contact is tussen de twee gemeenschappen. Om dezelfde reden kan ook de privésector moeilijk voor een toenadering op het terrein zorgen (zie bijvoorbeeld het probleem van de niet-integratie van de mobiele telefoonsystemen). Zonder druk van buiten, met name van de grootmachten, is er weinig kans op een spoedige doorbraak. Ook de EU zou een actievere rol kunnen spelen.
